

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»**

Факультет психології

Кафедра філософії, соціології та релігієзнавства

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Історія української культури

Екологія

Спеціальність 101 Екологія

Галузь знань 10 Природничі науки

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол №1 від «31» серпня 2021 р.

м. Івано-Франківськ - 2021

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Компетентності
5. Результати навчання
6. Організація навчання курсу
7. Система оцінювання курсу
8. Політика курсу
9. Рекомендована література

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Історія української культури
Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Викладач (-і)	Доцент Марія Гнатівна Новосад
Контактний телефон викладача	(0951173467)
Е-mail викладача	novosadm@ukr.net maria.novosad@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	обов'язкова
Обсяг дисципліни	кредити ЄКТС – 3 (90 год.)
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pu.if.ua/index.php
Консультації	Надання консультацій з загальнометодологічних і загальнонаукових аспектів курсу. особливостей виконання різних форм робіт. Згідно з графіком консультацій.
2. Анотація до курсу	
<p>Дисципліна «Історія української культури» - формує ідентичність і національну самоповагу, адже історія культури концентрує у собі такі взаємопов'язані речі, як національна мова, традиції та історична пам'ять. Глибоке вивчення й осмислення своєрідності, самобутності розвитку української культури, об'єктивне бачення сучасних концепцій та різного роду наукових тлумачень щодо історико-культурних подій від ранніх часів до нині сприятимуть формуванню у студентів наукового світогляду, підвищенню загально - культурного рівня, вихованню у них високих морально-етичних якостей, розширенню загальнотеоретичних та специфічних знань на основі опанування національними та загальнолюдськими цінностями в галузі культури і мистецтва.</p> <p>Автор прагне розглядати історію української культури крізь призму трьох основних проблем: творення певного типу суспільства – умовно кажучи, певної цивілізації; системи спільних цінностей – матеріальних, духовних; та розвитку менталітету історичної людини тобто ідеології. Увагу приділено також з'ясуванню низки теоретичних питань щодо сутності культури, її структури, взаємозв'язку з економічними, політичними та іншими суспільними процесами, співвідношенню загальнолюдських та національних культурних цінностей, традиціям та новаціям у культурі тощо. Розглядаються й проблеми збереження національних культурних традицій в народному середовищі, що і зробило можливим українське культурне відродження і появу незалежної української держави у ХХ ст., розвитку абстрактного мислення, реалізації творчого потенціалу майбутніх фахівців.</p>	
3. Мета та цілі курсу	
<p>Метою викладання дисципліни «Історія української культури» є засвоєння теоретичних знань та фактологічного матеріалу, що сприятиме формуванню у студентів комплексу знань, вмінь та навичок з української культури в її історичному становленні і підвищить поглиблене вивчення системи життєвих сенсів народу України, втілених у матеріальних і духовних цінностях певних історичних періодів багатогранність і багатство здобутків української культури в контексті світової культури.</p> <p>Завдання:</p> <ul style="list-style-type: none"> • глибоко аналізувати різноманітні події, процеси і явища зі сфери культурного життя; • забезпечити понятійним та термінологічним апаратом про закономірності культурного розвитку українського суспільства в різні історичні періоди; • визначати місце і роль виданих діячів культурного життя України на певному історичному етапі; • розвивати вміння студентів давати культурно-мистецьке оцінку духовним цінностям; • виховати повагу до української культурної спадщини, звичаїв та традицій. 	

4. Компетентності					
Компетентності: ЗК12. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.					
5. Результати навчання					
Програмні результати навчання: ПР24. Розуміти і реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності вільного демократичного суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.					
6. Організація навчання курсу					
Обсяг курсу					
Вид заняття			Загальна кількість годин		
лекції			16		
практичні заняття			14		
самостійна робота			60		
Ознаки курсу					
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)		Нормативний / вибірковий	
1	101 Екологія	2		Нормативна дисципліна	
Тематика курсу					
Тема, план	Форма заняття	Література	Завдання, год	Вага оцінки	Термін виконання
Тема 1. Сучасні підходи до вивчення історії української культури. 1. Загальні закономірності розвитку культури. 2. Концепції про поняття і сутність культури. 3. Структурні елементи культури та її функції. 4. Цивілізація як соціальне буття культури. 5. Поняття етнонаціональної культури.	лекція, практичне заняття,	1-14	опрацювати відповідні наукові джерела, 2 год, 2 год, 0 год.	5	Протягом семестру згідно розкладом занять 3

<p>Тема 2. Культурні процеси на території України в давні часи.</p> <p>1. Витоки української культури та історичні умови її формування.</p> <p>2. Джерела української культури, які визначали її культурні епохи.</p> <p>3. Язичницька культура та її значення у формуванні традиційної української культури.</p> <p>Завдання для самостійної роботи:</p> <p>Розробити презентації :</p> <p>1. Міфологічне бачення світу у давніх традиціях українців.</p> <p>2. Трипільська культура як підґрунтя української духовності.</p> <p>3. Звичаї, традиції та обряди весняно-літнього циклу.</p> <p>4. Звичаї традиції та обряди осінньо-зимового циклу.</p> <p>5. Регіональні особливості національного одягу українців.</p> <p>6. Жіночі прикраси як вияв декоративно – прикладного мистецтва.</p> <p>7. Мова як основа державності.</p> <p>8. Система харчування – складова матеріальної культури.</p> <p>9. Регіональні особливості національної кухні.</p> <p>10. Українська символіка в народнопісенній творчості.</p> <p>11. Жанрова різновидність народнопісенної творчості українців.</p>	<p>лекція, практичне заняття, самостійна робота</p>	<p>1-8</p>	<p>опрацювати відповідні наукові джерела, 0 год, 2 год, 5 год.</p>		<p>Протягом семестру згідно розкладом занять 3</p>
<p>Тема 4. Українська культура XIV – XVII ст. в європейському</p>	<p>лекція, практичне заняття,</p>	<p>1-6</p>	<p>опрацювати відповідні наукові</p>	<p>5</p>	<p>Протягом семестру згідно 3</p>

<p>культурному просторі.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Соціально-політична і культурна ситуація в польсько-литовську добу. 2. Братства, як центри освіти і книгодрукування XIV-XVII ст. 3. Козацтво як явище історії та культури. 4. Нові процеси в духовному житті: реформування церкви та освіти, розвиток науки. <p>Завдання для самостійної роботи Розробити презентації:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Характерні риси в українському мистецтві геральдики (XIV-XVI ст.) 2. Особливості прикладного мистецтва сфрагістики. 3. Культура Козаччини, характерні ознаки української ментальності. 4. Українське книгодрукування. 5. Острозька Біблія як реліквія українського книгодруку. 6. Діяльність братств та братських шкіл у XV – XVI ст. 7. Діяльність Острозького колегіуму, система навчання «Сім вільних наук». 8. Жанрова різноманітність театрального мистецтва XVI ст. 9. Козацькі думи як основа історичної пісенності. 10. Образотворче мистецтво Козацької доби. 	самостійна робота		джерела, 0 год, 2 год, 5 год.		розкладом занять
Тема 5. Українська культура доби бароко	лекція, практичне	7-8	опрацювати відповідні	5	Протягом семестру

<p>(XVII-XVIII ст. Просвітництво).</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Українське бароко як нове світовідчуття і нове мистецтво. 2. Специфіка національного варіанту бароко в літературі, театрі, музиці. 3. Образотворче мистецтво в контексті українського бароко. 4. Архітектурне бароко. <p>Завдання для самостійної роботи Розробити презентації:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Образотворче мистецтво Козацької доби. 2. Бароко як творчий метод в архітектурному будівництві. 3. Естетичні принципи бароко в музичному мистецтві. 4. Видатні представники музичного бароко (А. Ведель, М. Березовський, Д. Бортнянський). 5. Самобутній стиль українського бароко XVII ст. 6. Архітектурні споруди в стилі західного бароко (Домініканський костьол, Миколаївський костьол, Костьол Софії у Львові) 7. Собор св. Юра у Львові як уступчаста композиційна споруда. 8. Успенський собор Почаївського монастиря - символ восьмигранного купольного будівництва. 9. Українське архітектурне бароко другої пол. XVIII ст. 10. Українське музичне бароко другої пол. XVII – 	<p>заняття, самостійна робота</p>		<p>наукові джерела, 0 год, 2 год, 5 год.</p>		<p>згідно розкладом занять 3</p>
--	-----------------------------------	--	--	--	----------------------------------

XVIII ст.					
<p>Тема 6. Самоутвердження української культури XIX ст.</p> <p>1. Формування української національної самосвідомості.</p> <p>2. Творчість Т.Г.Шевченка в становленні української культури.</p> <p>3. Українська суспільна думка: розвиток науки і філософії.</p> <p>4. Література другої половини XIX ст.</p> <p>5. Образотворче мистецтво, музика, театр.</p> <p>Завдання для самостійної роботи Розробити презентації:</p> <p>1. Основні етапи становлення української культури (дворянський, народницький, модерністський) їх характеристика.</p> <p>2. Діяльність Українського театру «корифеїв» XIX ст. Українська музична культура XIX ст.</p> <p>3. Діяльність Українського театру «корифеїв» XIX ст.</p> <p>4. Нова українська література XIX ст. Творчість І. Котляревського.</p> <p>5. Особливості розвитку освіти у XIX ст. Товариство «Просвіта».</p>	лекція, практичне заняття, самостійна робота	11-12	опрацювати відповідні наукові джерела, 0 год, 2 год, 5 год.	5	Протягом семестру згідно розкладом занять 3
<p>Тема 7. Українська культура XX ст. Сучасні реалії української культури XXI ст.</p>	лекція, практичне заняття, самостійна робота	8-11	опрацювати відповідні наукові джерела, 0 год, 4 год, 5	5	Протягом семестру згідно розкладом занять 3

<p>1. Суспільно-політичні процеси та їх відтворення мистецькими засобами.</p> <p>2. Період «відлиги» в українській культурі як поява нових художніх парадигм.</p> <p>3. Культурно-мистецькі тенденції 70-90-х років ХХ ст.</p> <p>4. Формування нової соціокультурної дійсності та її риси.</p> <p>5. Національна культура в умовах зростання самоідентичності.</p>			год.		
<p>Новітня українська культура План.</p> <p>1. Суспільно-політичні процеси та їх відтворення мистецькими засобами.</p> <p>2. Період «відлиги» в українській культурі як поява нових художніх парадигм.</p> <p>3. Культурно-мистецькі тенденції 70-90-х років ХХ ст.</p> <p>Завдання для самостійної роботи: підготувати презентацію на тему.</p> <p>1. ПНУ імені Василя Стефаника в розвитку освіти і духовного життя Прикарпаття.</p> <p>2. Молодіжні субкультури в сучасних реаліях.</p> <p>3. Роль культурно-наукових товариств у розвої</p>					

української культури другої пол. XIX – поч. XX ст. 4. Сучасна музична культура її стилі та напрями.					
Загальна система оцінювання курсу	Оцінювання здійснюється за національною на ECTS шкалою оцінювання на основі 100-бальної системи. (Див.: пункт «9.3. Види контролю» Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»). Загальні 100 балів включають: Поточне оцінювання – 10б. Підготовка прилюдного виступу – 10 б. Робота з документами (зразки документів) – 10 б. Тестування (у системі дистанційного навчання) – 30 б. Робота з науковим стилем – 40 б. (аналіз тексту наукового стилю – 20б.; написання плану, рецензії – 10б., бібліографічний опис джерел – 10б.)				
Вимоги до письмової роботи	Концептуально конкретне й емпірично верифіковане висвітлення питань.				
Практичні заняття	Оцінюються за п'ятибальною системою.				
Умови допуску до підсумкового контролю	Виконання усіх запланованих програмою дисципліни форм навчальної роботи, які підлягають контрольному оцінюванню. Мінімальна кількість балів для позитивного зарахування курсу – 50 балів.				

8. Політика курсу

Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. У випадку таких подій – реагування відповідно до [Положення 1](#) і [Положення 2](#)

9. Рекомендована література

1. Білоцерківський В. Я., Шейко В. М. Історія української культури /В.Білоцерківський, В. Шейко Навч. посіб. – К.: Знання, 2016, - 271 с.
2. Висоцький О.Ю. Історія української культури //О.Ю. Висоцький Навч. посіб. – Дніпротетровськ: НМетАУ, 2019.
3. Тарасов В. Візуальна публіцистика як історичне джерело. Альманах "ДіПініада". 1946-1947 / відп. ред. проф. Ольга Коляструк. — Харків: ХДАДМ, 2017. — 140 с. — (Наукова серія кафедри СГД ХДАДМ) — 140 с.
4. Краснянська Н. Д., Слободянюк О. Р. Історія України та історія української культури: конспект лекцій. Одеса: ОДЕКУ, 2018. 207 с.
5. Бойко О. Історія України: Навч. пос. – К.: Академвидав, 2018. – 720 с.
6. Косицька Зінаїда. Історія української витинанки : [монографія] / НАН України; Інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М. Т. Рильського; [голов. ред. Г. Скрипник]. Київ, 2019. 322 с.
7. Маркович Г. П. Михайло Хай. Науково-етнографічний досвід. - Хмельницький, ТОВ «Твори», 2019. - 450 с.
8. Образні системи української художньої культури в історичному та типологічному аспектах: театр, музика, образотворче мистецтво. Колективна монографія. / [голов. ред. Г. Скрипник]; НАН України, ІМФЕ ім. М. Т. Рильського. Київ, 2019. 588 с.

Допоміжна література

1. Шевнюк О. Українська та зарубіжна культура//О. Шевнюк. – К., 2018.
2. Декоративне мистецтво України крізь віки : монографія / НАН України, ІМФЕ ім. М. Т. Рильського. Київ, 2019. 876 с.
3. Декоративне мистецтво України IX-XXI століть: стильові трансформації, художні інтерпретації, загальноєвропейський контекст / [голов. ред. Г. Скрипник]; НАН України, ІМФЕ ім. М. Т. Рильського. Київ, 2019. 652 с.

Викладач _____

_____Новосад М.Г.